

הנסיך המאושר

א. וילד

גבוה מעל העיר, על עמוד מתנשא אל-על, עמד פסל של הנסיך המאושר. הוא היה מכוסה כולו בעלי זהב דקיקים, לעיניים היו לו שני אבני ספיר בהירים ואודם גדול זרח מיידית חרבו. כולם העריצו אותו. "הוא יפה כמו השבשבת" ציין אחד מחברי מועצת העיר שרצה כי יכירו בטעמו האומנותי, "אך לא כה שמושי" הוא הוסיף, כי פחד שאנשים יחשבו אותו לחסר חוש יעילות. "מדוע אינך כמו הנסיך המאושר?" שאלה אמו הנבונה את בנה הקטן שבכה ורצה לקבל ירח, "הנסיך המאושר לעולם לא יבכה כדי לקבל דבר מה." "אני שמח שישנו בעולם מי שמאושר תמיד" מלמל אדם מאוכזב, כשהביט על הפסל המופלא. "הוא נראה כמו מלאך" אמרו ילדים של בית היתומים כשיצאו מהכנסייה במעיליהם האדומים

ובסינורים נקיים לבנים.

"מאין לכם לדעת" אמר מורה לחשבון "מעולם לא ראיתם מלאך."

"כן ראינו! בחלומות שלנו!" ענו הילדים והמורה קמט את מצחו ונראה חמור מאוד. הוא לא אהב ילדים שחולמים.

לילה אחד עברה מעל העיר סנונית קטנה. חבריה עפו למצרים לפני שישה שבועות והיא נשארה, כי התאהבה בקנה סוף אדום. היא פגשה אותו מוקדם באביב רדפה לאורך הנהר אחרי חיפושית צהובה, וגזרתו הדקה מצאה חן בעיניה, כך שעצרה ודיברה אליו.

"האם אוכל לאהוב אתך?" שאלה הסנונית, שאהבה לדבר ישר לעניין, והקנה השתחוה לפניה. ואז היא עפה סביבו, נגעה במים עם קצות כנפיה ועשתה גלים קלים. כזה היה החיזור שלה והוא נמשך כל הקיץ.

"איזו זיווג מגוחך" צייצו הסנוניות האחרות "אין לו כסף ומשפחתו גדולה מדי". כי באמת הנהר היה מלא קני סוף. וכשהגיע הסתיו, כול הסנוניות עפו

משם. אחרי שהן עזבו הסנונית הרגישה בודדה. "הוא לא מדבר אלי" אמרה "ואני רואה שתמיד מתלחש עם הרוח". ובאמת, כאשר רוח נשבה הקנה התכופף כמו משתחוה. "אני מודה שהוא יציב במקומו" היא המשיכה "אבל אני אוהבת לתייר ולכן גם בעלי צריך לאהוב לנוע." "תבוא אתי?" היא שאלה אותו בסוף, אך הקנה רק נענע בראשו, כי היה קשור לביתו. "רק שיחקת אתי" היא קראה "אני בדרך לפירמידות, שלום!" ועפה משם. היא הייתה בדרך כל היום ובלילה הגיעה לעיר. "איפה אלון?" אמרה "אני מקווה שהעיר הכינה לי מקום ראוי" ואז ראתה את הפסל על עמוד גבוה. "כאן אשה" קראה "זה מקום טוב, עם הרבה אוויר צח." והיא התיישבה בין רגליו של הנסיך המאושר. "יש לי חדר שינה מוזהב" אמרה לעצמה כאשר הביטה סביב והתכוננה לשינה. ופתאום טיפת מים נפלה עליה. "איזה דבר מוזר!" היא קראה "אף ענן בשמיים, כוכבים נוצצים ובהירים ובכל זאת גשם יורד. זה מזג האוויר הנורא של צפון אירופה. נכון,

הקנה אהב גשם אבל זו הייתה רק האנוכיות שלו." ואז נפלה עליה טיפה נוספת. "מה תועלת בפסל, אם אינו יכול לשמור בפני גשם" אמרה "אצטרך לחפש לי ארובה מוגנת" והחליטה לעוף משם. אך לפני שפרשה את כנפיה נפלה טיפה שלשית. היא הסתכלה למעלה ומה ראתה? עיני הנסיך המאושר היו מלאי דמעות ודמעות זלגו על לחייו הזהובות. פניו היו כה יפים באור הירח שהסנונית הקטנה התחילה לרחם עליו. "מי אתה?" היא אמרה. "אני הנסיך המאושר." "אז מדוע אתה בוכה?" שאלה הסנונית "הרטבת אותי." "כשהייתי חי והיה לי לב אנוש" אמר הפסל "לא ידעתי מה הן דמעות, כי גרתי בארמון סן-סוסי, שלצער ולעצב אסור היה להיכנס. ביום שיחקתי עם חבריי בגן ובערבים רקדתי באולם הגדול. סביב הגן עמדה חומה גבוהה, אך אני מעולם לא שאלתי מה מונח מצדה השני, הכל סביבי היה כה נהדר. אנשי

החצר שלי קראו לי הנסיך המאושר וכזה באמת הייתי, אם ההנאה היא האושר. כך חייתי וכך גם הגיע מותי. ועכשיו, כשאני מת, שמו אותי גבוה כל כך, ואני יכול לראות את כל הכיעור והמצוקה של עירי. ולמרות שלבי עשוי מעופרת, אינני יכול אלא לבכות."

"מה, הוא לא מזהב מלא?" חשבה הסנונית לעצמה. אבל היא הייתה נימוסית דיה כדי לא לומר זאת בקול רם.

"רחוק מכאן" המשיך הפסל בקול רך "רחוק מכאן אני רואה בית עני. חלון אחד פתוח ודרכו אני רואה אישה היושבת ליד שולחן. פניה צנומים ועייפים ועור ידיה אדום וגס, נקוב במחטים, כי היא תופרת במקצועה. היא רוקמת עכשיו פרחי פסיפלורה על שמלת סטין, לנערת חצר של המלכה, כדי שזו תלבש אותה בנשף הקרוב. במיטה שבפינת החדר שוכב ילד קטן חולה. הוא קודח ומאוד משתוקק לתפוז. אך אמו יכולה להגיש לו רק מים ולכן היא בוכה. סנונית, סנונית, סנונית קטנה, אולי תביאי לה את האודם מידידת החרב שלי? רגלי מחוזקים

לעמוד ואינני יכול לזוז בעצמי."

"מחכים לי במצרים" אמרה הסנונית "חבריי עפים לאורך היאור ומדברים עם פרחי לוטוס הגדולים. בקרוב הם ינחתו לשינה בקברו של מלך גדול. המלך עצמו שוכב שם, בארון קבורה הצבוע שלו, עטוף בתכריכים צהובים וחנות בתבלינים. סביב צווארו מחרוזת אבני ברקת ירוקות וידיו הן כמו עלים נבולים."

"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "האם תישארי אתי לילה אחד ותהי לשליחה שלי? הילד כה צמא והאם עצובה כל כך."

"אני לא אוהבת ילדים" ענתה הסנונית "בקיץ האחרון, כשהייתי ליד הנהר, שני ילדים, בני הטוחן, זרקו עלי אבנים כל הזמן. הם לא פגעו בי כמובן, כי אנו הסנוניות עפות טוב מדי, ובמיוחד אני, כי משפחתי ידועה בזריזות. ובכל זאת זו הייתה התנהגות גסה."

אך הנסיך המאושר נראה כל כך עצוב שהסנונית הצטערה "קר כאן מאוד" אמרה "אבל אשאר אתך ללילה אחד ואהיה השליחה שלך."

"תודה לך, סנונית קטנה" אמר הנסיך. והסנונית הוציאה את אבן האודם הגדולה מידידת חרבו של הנסיך ועפה אתה מעל העיר, כשהיא מחזיקה אותה במקורה.

היא עברה מעל צריח הכנסייה, שעליו עמדו פסלי המלאכים. היא עברה מעל הארמון ושמעה את מוסיקת הריקודים. בחורה צעירה ויפה יצאה למרפסת עם המחזר שלה. "כמה מופלאים הם הכוכבים" אמר הוא אליה "וכמה מופלא כוח האהבה!"

"אני מקווה ששמלתי תהיה מוכנה לנשף הממלכתי" ענתה היא "ציוויתי לרקום פרחי פסיפלורה עליה, אבל התופרות הן כה עצלות." הסנונית עברה מעל הנהר וראתה פנסים תלויים על תורנים של ספינות. היא עברה מעל הגטו וראתה איך יהודים זקנים מנהלים משא ומתן ושוקלים מטבעות במאוזני נחושת. ובסוף היא הגיעה לבית העני והביטה פנימה. הילד הקודח התגלגל במיטה והאם נרדמה, כה עייפה הייתה. הסנונית נכנסה פנימה ושמה את אבן האודם

הגדולה על השולחן, ליד האצבעון של התופרת. ואז עפה סביב למיטת הילד ונפנפה בכנפיה מעל מצחו.

"כמה נעים" אמר הילד "כנראה אני מבריא" והוא נרדם חזק.

הסנונית חזרה אל הנסיך המאושר וסיפרה לו מה עשתה. "מעניין" הוסיפה "כל כך קר, ובכל זאת אני מרגישה עכשיו שחם לי יותר."

"זה לכן שעשית מעשה טוב" אמר הנסיך. והסנונית הקטנה התחילה לחשוב על כך ואז נרדמה.

מחשבה תמיד עשתה אותה ישנונית.

כשהאיר הבוקר היא עפה לנהר ורחצה שם. "איזה דבר מוזר" אמר פרופסור למדעי ציפורים שעבר על הגשר "סנונית בחורף!" והוא כתב מאמר ארוך

לעיתון המקומי. כולם ציטטו אותו אך המאמר היה כה מלא מילים שאיש לא יכול היה להבינו.

"הלילה אני יוצאת למצרים" אמרה הסנונית ושמחה מאוד על המחשבה הזו. היא עברה את כל

המקומות החשובים בעיר וישבה זמן רב על מגדל הכנסייה. בכל מקום בו עברה צייצו הדרורים ואמרו

זה לזה "איזה אורח מכובד!" והיא נהנתה מכך מאוד.
כאשר עלה הירח היא עפה שוב לנסיך המאושר.
"אולי תרצה לשלוח משהו למצרים?" אמרה "אני יוצאת לדרך."
"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "אולי תישארי אתי עוד לילה?"
"מחכים לי במצרים" ענתה הסנונית "מחר חבריי יוצאים למפל השני של היאור. שם יושבים בהמותים בין קני סוף ועל כס אבן עצום יושב האל ממנון. הוא צופה בכוכבים כל הלילה וכשמופיע כוכב השחר הוא משמיע קריאת שמחה ואז הוא משתתק. ובצהריים האריות הצהובים באים לגדת הנהר לרווח את צימאונם. עיניהם ירוקות כמו אבני ברקת ושאתם חזקה מרעש מפלי המים."
"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "הרחק בעיר אני רואה אדם צעיר היושב בעליית-גג. הוא נשען על שולחן מלא ניירות ולידו, בכוס, עומד זר סגוליות נבולות. שערו חום ופרוע, שפתיו אדומות כמו רימון ועיניו גדולות וחולמניות. הוא מנסה

לגמור כתיבת מחזה עבור מנהל התיאטרון, אך קר לו מדי והוא אינו יכול יותר לכתוב. אש לא בוערת בתנור והוא כמעט התעלף מרעב."
"אשאר אתך עוד לילה" אמרה הסנונית, כי הייתה בעלת לב טוב באמת "האם להביא לו עוד אודם אחת?"
"לצערי אין לי אודם עכשיו" אמר הנסיך "רק עיניים שלי נשארו לי. הם עשויים ספירים נדירים שהובאו מהודו לפני אלף שנה. הוציאי אחת מהן והביאי לו. הוא ימכור אותה לצורף, יקנה אוכל ועצי הסקה ויגמור את כתיבת המחזה."
"נסיכי היקר" אמרה הסנונית "לא אוכל לעשות זאת" והתחילה לבכות.
"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "עשי כפי שציוותי לך".
והסנונית הוציאה עין של הנסיך ועפה אתה אל עליית הגג של הסופר. קל היה לה להיכנס כי בגג היה חור גדול. היא עברה דרכו ונכנסה לחדר. האיש הצעיר טמן את ראשו בין ידיו ולא שמע את משק כנפיה של הציפור וכשהרים את ראשו ראה

את הספיר היפה מונח ליד הסגוליות הנבולות.
"כנראה מתחילים לעריך אותי" קרא "זו מתנה
ממעריץ אלמוני. עכשיו אוכל לסיים את המחזה"
והוא נראה ממש מאושר.
למחרת הסנונית עפה לנמל. היא ישבה על תורן
של ספינה גדולה והביטה איך המלחים סוחבים
ארגזים גדולים מבטן הספינה בחבלים עבים.
"הי-הוי!" הם קראו כאשר ארגז עלה למעלה. "אני
עפה למצרים!" קראה הסנונית, אך איש לא שם לב
עליה, וכשהירח עלה היא חזרה אל הנסיך
המאושר.
"באתי להיפרד ממך" היא קראה.
"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "אולי
תישארי אתי עוד לילה?"
"חורף כבר" ענתה הסנונית "והשלג הקר ירד
בקרוב. במצרים השמש מחממת את עצי הדקל
הירוקים והתנינים שוכבים בבוע ומביטים בעצלנות
סביבם. חבריי בונים את קניהם במקדש באלבק
והיונים ורודות ולבנות עוקבות אחריהם והומות זו
לזו. נסיכי היקר, אני חייבת לעזוב אתך אך לא

אשכח אתך לעולם. בשנה הבאה אביא לך שני
אבני חן יפות במקום אלה שמסרת. האודם יהיה
אדום יותר מאשר ורד אדום והספיר יהי כחול כמו
הים הגדול.
"למטה, בכיכר" אמר הנסיך המאושר "עומדת ילדה
קטנה המוכרת גפרורים. הגפרורים שלה נפלו
לתעלה ונרטבו. אביה ירביץ לה אם היא לא תביא
קצת כסף הביתה והיא בוכה. אין לה נעליים ולא
גרביים, וראשה הקטן חשוף. הוציאי לי את עיני
השנייה ותני לה אותה, ואז אביה לא יכה אותה."
"אשאר אתך עוד לילה" אמרה הסנונית "אך לא
אוכל להוציא את עיניך השניה. תהיה אז עיוור
לגמרי."
"סנונית, סנונית, סנונית קטנה" אמר הנסיך "עשי
כפי שציוויתי לך".
הסנונית הוציאה את עינו השניה של הנסיך ועפה
אתה. היא עברה ליד ילדת הגפרורים והטילה את
הספיר לתוך ידה. "איזו זכוכית יפה" קראה הילדה
הקטנה והיא רצה צוחקת הביתה.
אז חזרה הסנונית לנסיך. "עכשיו אתה עיוור"

אמרה "לכן אשאר אתך לתמיד."
"לא, סנונית קטנה" אמר הנסיך המסכן "את חייבת לעוף למצרים."
"אשאר אתך לתמיד" אמרה הסנונית ונרדמה לרגלי הנסיך.
למחרת היא ישבה כל היום על כתפו של הנסיך וסיפרה לו סיפורים על מה שראתה בארצות זרות. היא סיפרה על איביסים, ציפורים אדומות שעומדות בשורות ארוכות לאורך גדות היאור ותופסות דגי זהב במקורותם. על הספינקס, שהוא זקן כמו העולם עצמו, חי במדבר ויודע הכל. על הסוחרים שהולכים לאט בצד גמליהם ומחזיקים חרוזי ענבר בידיהם. על מלך הרי הירח, שחור כמו עץ הובנה ומתפלל לגביש גדול. על הנחש הירוק הענק שישן על עץ דקל ועשרים כוהנים מאכילים אותו בדובשניות. ועל גמדים ששטים באגם גדול על עלים שטוחים ונלחמים תמיד בפרפרים.
"סנונית קטנה יקירתי" אמר הנסיך "את מספרת לי על נפלאות, אך הנפלא מכל הוא הסבל של בני האדם. אין סוד גדול יותר מאשר עוני ומצוקה.

עופי-נא מעל עירי, סנונית קטנה, וספרי לי מה את רואה."
והסנונית עפה מעל העיר הגדולה וראתה את העשירים הנהנים בבתיהם היפים, כאשר קבצנים יושבים בשעריהם. היא עפה בסמטאות חשוכות וראתה פנים לבנות של ילדים רעבים המביטים לרחוב. תחת גשר ראתה שני ילדים קטנים ששכבו והתחבקו כדי לשמור על חום. "אנו כל כך רעבים!" אמרו. "אסור לכם לשכב כאן!" קרא השומר והם יצאו החוצה לגשם.
ואז הסנונית חזרה לנסיך וסיפרה לו מה ראתה. "אני מכוסה בזהב" אמר הנסיך "את צריכה להוריד אותו, עלה אחרי עלה, ולתת אותו לעניים שלי. אנשים חיים חושבים תמיד שזהב יעשה אותם מאושרים."
עלה אחרי עלה הורידה הסנונית את הזהב, עד שהנסיך המאושר נשאר אפור וקודר. עלה אחרי עלה זהב היא הביאה לעניים ופני הילדים נעשו ורודים יותר, והם צחקו ושיחקו ברחובות. "עכשיו יש לנו אוכל!" הם קראו.

אבל אז בא השלג ואחריו הכפור. הרחובות נראו כאילו עשויים מכסף, כל כך בהירים ונוצצים נעשו. גדילי קרח ארוכים נתלו משולי הגגות כמו פגיונות אלגביש. אנשים הלכו בפרוות והילדים הקטנים חבשו כובעים אדומים וגלשו על הקרח. לסנונית הקטנה נעשה קר יותר ויותר אך היא לא רצתה לעזוב את הנסיך, כי אהבה אותו מאוד. היא אספה פרורים לפני המאפייה כשהאופה לא ראה, והיא ניסתה להתחמם על ידי נענוע כנפיים. אך בסוף הבינה שהיא עומדת למות. היה לה כוח לעוף לכתפו של הנסיך עוד פעם אחת. "שלום, נסיך יקר!" מלמלה "תן לי לנשק את ידך?" "אני שמח שאת עפה בסוף למצרים, סנונית קטנה" אמר הנסיך "נשארתי כאן יותר מדי זמן. אבל את תנשקי אותי בשפתיים, כי אני אוהב אתך." "אני לא עפה למצרים" אמרה הסנונית "אני הולכת לבית המוות. מוות הוא אח של שינה, נכון?" והיא נישקה לנסיך בשפתיים ונפלה מתה לרגליו. באותו רגע נשמע קול מוזר בתוך הפסל, כאילו משהו נשבר. זה לב העופרת שלו שהתפקע

לשניים. באמת הקור היה כבד.

מוקדם בבוקר ראש העיר יצא לכיכר ביחד עם חברי מועצת העיר. כשעבר ליד העמוד הביט על הפסל. "אבוי! כמה מרופט נראה הנסיך המאושר!" אמר.

"באמת מרופט" קראו חברי המועצה שתמיד הסכימו עם ראש העיר, ואז גם הם הסתכלו על הפסל.

"האודם נפל מהחרב שלו, גם העיניים אינן והוא כבר לא מוזהב" אמר ראש העיר "למעשה הוא נראה כמו קבצן!"

"כמו קבצן" אמרו חברי מועצת העיר.

"ועוד ציפור מתה ליד רגליו" הוסיף ראש העיר "אנו צריכים להוציא תקנה שלציפורים אסור למות כאן" ולבלר העירייה רשם את ההוראה.

את הפסל של הנסיך המאושר הורידו מהעמוד.

"מאחר שהוא כבר לא יפה, הוא לא יעיל יותר" אמר

פרופסור לאומנות מהאוניברסיטה. הם התיכו את הפסל בכבשן וראש העיר קיים אסיפת המועצה כדי להחליט מה לעשות עם המתכת.

"אנו זקוקים, כמובן, לפסל חדש" אמר "וזה יהיה פסל שלי."

"פסל שלי" אמר כל אחד מחברי מועצת העיר והם התחילו לריב. כשהייתי שם לאחרונה הם עדיין רבו.

"איזה דבר מוזר" אמר מנהל העבודה בבית היציקה "לב העופרת השבור לא ניתך. צריך לזרוק אותו." והם זרקו את הלב לאשפה, שם איפה שמונחת הייתה גם הסנונית המתה.

"תביא לי את שני הדברים היקרים ביותר שתמצא בעיר" אמר האל אל אחד המלאכים. והמלאך הביא לו את לב העופרת ואת הציפור המתה.

"בחרת נכון" אמר האל "כי בגן עדן שלי הציפור הקטנה תשיר תמיד ובעיר הזהב שלי הנסיך המאושר יהלל אותי."